

John Steinbeck • Bilinmeyen Bir Tanrıya

To a God Unknown

© 1933 John Steinbeck; (renewed) 1961 John Steinbeck

Bu kitabın yayın hakları Anatolia Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
McIntosh & Otis, Inc.'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 3532 • Dünya Edebiyatı 328

ISBN-13: 978-975-05-3809-4

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Güneş Akkor

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Maynard Dixon, "İhtiyar Ağaç", 1943

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

John Steinbeck

Bilinmeyen Bir Tanrıya

To a God Unknown

ÇEVİREN *Mehmet Harmancı*

JOHN STEINBECK 27 Şubat 1902'de Salinas, Kaliforniya'da doğdu. Çocukluğunda, yaz tatillerinde Salinas civarındaki çiftliklerde çalıştı. Salinas Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1920 ve 1926 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu fakat mezun olmadan okuldan ayrıldı. Uzun süre işçilik yaptı, turist rehberi olarak çalıştı. İlk kitabı *Altın Kupa* 1929'da yayımlandı. 1930'da Carol Henning'le evlendi. İlk kitabını *Cennet Çayırıları* (1932), *Al Midilli* (1933) ve *Bilinmeyen Bir Tanrıya* (1933) takip etti. Satış başarısı yakalayan ve kendisine ün kazandıran kitabı ise *Yukarı Mahalle* (1935) oldu. Bu yıllarda, Büyük Buhran ve çiftçileri zor durumda bırakan toz fırtınaları Steinbeck'in kitaplarında önemli bir yer tutmaya başladı. *Bitmeyen Kavga* (1936), *Fareler ve İnsanlar* (1937) ve *Gazap Üzümleri* (1939) eleştirmenler, okuyucular tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. *Gazap Üzümleri* 1940 Pulitzer Ödülü'ne ve Ulusal Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Romanlarının yanı sıra *Krizantemler* (1937) ve *Uzun Vadi* (1938) adlı öyküleri yayımlandı. Bu dönemde biyolog Ed Ricketts'le kurduğu dostluk, Steinbeck'e kitap yazmak için maddi ve manevi desteği sağladı. 1941'de biyolog arkadaşına yardım etmek için Meksika'ya gitti ve bu seyahat, kitapları için önemli bir kaynak oldu. 1930'lu yılların ikinci yarısında yakaladığı başarıyı, 1942'de yayımlanan *Ay Batarken*'le sürdürdü. Aynı yıl, Carol'la olan evliliği sona erdi ve Gwyndolyn Conger'la evlendi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında savaş muhabirliği yaptı. Savaş sonrasında arka arkaya *Sardalye Sokağı* (1945), *Asiler Otobüsü* (1947), *İnci* (1947) adlı kitaplarını çıkardı. 1944 ve 1946'da iki oğlu oldu: Thomas Myles ve John. 1948'de Gwyndolyn'le boşandılar ve 1950'de Elaine Scott'la evlendi. *Çılgın Dünyadan Uzak* (1951), *Cennetin Doğusu* (1952), *Tatlı Perşembe* (1954), *Ben Bir Devrimciyim* (1954), *Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı* (1957), *Bir Savaş Vardı* (1958), *Kaygılarımızın Kışı* (1961) yayımlandı. 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Komite, yazarın "duygudaşlık yoluyla yarattığı mizah ve keskin bir toplumsal anlayışla bir araya getirdiği gerçekçi ve yaratıcı üslubu" nedeniyle bu ödülü verdiğini açıkladı. Ardından *Köpeğim Charley ile Amerika Yollarında* (1962) ve *Amerika ve Amerikalılar* (1966) yayımlandı. 1966'da, dedesinin de yaşadığı ve hayatını kaybettiği topraklara, İsrail'e seyahat etti. 1968'deki grip pandemisinde, New York'ta, 20 Aralık'ta kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

BİLİNMEYEN BİR TANRIYA

*Soluğu sağlayan odur, güç onun bağışıdır
Buyruklarını sayar ulu Tanrılar.
Gölgesi hayattır, gölgesi ölüm;
Kimdir O, kurbanlarımızı sunacağımız?*

*Yaşayanların ve ışıl ışıl yanan
Dünyanın Efendisi oldu gücüyle.
Dünyaya, insanlara, hayvanlara hükmeden o.
Kimdir O, kurbanlarımızı sunacağımız?*

*Gücünden dağlar canlanır derler ve denizler
ve de uzaklardaki ırmak;
Bunlar vücududur onun ve iki kolu.
Kimdir O, kurbanlarımızı sunacağımız?*

*Yeri o yarattı, göğü o yarattı, iradesiyle belirledi yerlerini.
Yine de ona bakınca titrerler.
Doğan güneş onun üzerinde parıldar.
Kimdir O, kurbanlarımızı sunacağımız?*

*Gücünü taşıyan ve kurbanlarının yaratıcısı olan sulara baktı.
Tanrıların Tanrısıdır o.
Kimdir O, kurbanlarımızı sunacağımız?*

*Yeryüzünü yaratan O incitmesin bizi.
Gökyüzünü ve parıltılı denizi kim yarattı?
Kimdir O, kurbanlarımızı sunacağımız?*

Vermont Pittsford'da Wayne iftliği'nde ürün toplanıp ambara yığılımlış, odunlar kesilmiş, ilk kar yere düşmüştü. Joseph Wayne bir oğleden sonra geç saatlerde ocağın yanındaki yüksek arkalıklı koltukta oturan babasının karşısına dikildi. İkiisi birbirlerine çok benziyorlardı. İkisinin de burunları büyük, elmacık kemikleri ıkıktı; her ikisinin yüzü de etten daha sert ve daha kalıcı bir maddeden, kolaylıkla değişmeyen taşımsı bir maddeden yapılmış gibiydi. Joseph'in kara ve yumuşak sakalı, arasından çenesinin görüleceği kadar seyrekti henüz. Yaşlı adamınki ise uzun ve beyazdı. Adam yoklayan parmaklarıyla sakalının orasını burasını okşuyor, uçlarını bir zarar gelmemesi için kıvırıyordu. Yaşlı adam oğlunun yanı başında olduğunu fark edene kadar bir dakika geçti aradan. Yaşlı, bilmiş, sakin ve masmavi gözlerini kaldırııp baktı. Joseph'in gözleri de aynı derecede mavi olmasına rağmen gençliğin merakıyla dolu ve ateşliydi. Şimdi babasının önünde duruyordu, ama dine küfür sayılacak bu yeni düşüncesini açıklamakta güçlük çekiyordu.

Saygılı bir sesle, “Artık yeterli toprak olmayacak efendim,” dedi.

Yaşlı adam ince ve dik omuzlarını örten çoban şalına iyice sarındı. Basit adalet kurallarının yerine getirilmesine çok uygun olan sesi sakindi.

“Neden yakınıyorsun Joseph?”

“Benjy’nin bir kızı ziyarete gittiğini biliyorsunuz değil mi efendim? Benjy bahara evlenir, sonbahara bir çocuğu olur, gelecek yaza da bir ikincisi. Toprak ise genişlemiyor efendim. Yeterli olmayacak.”

Yaşlı adam bakışlarını ağır ağır indirip kucagında ölgüncesine yatan parmaklarını süzdü. “Benjamin henüz bana bir şey söylemedi. Benjamin’e hiçbir zaman tam olarak güvenilmez. Onun ciddi olduğundan emin misin?”

“Ramseyler Pittsford’da söylemişler efendim. Jenny Ramsey yeni bir entari almış ve her zamankinden daha güzel görünüyor. Bugün gördüm onu. Yüzüme bakmadı.”

“Belki de öyledir. Benjamin’in bana söylemesi gerek.”

“Böylece gördüğünüz gibi hepimize yetecek toprak kalmayacak.”

John Wayne yine kaldırdı bakışlarını. Sakin bir sesle, “Toprak yetecektir Joseph,” dedi, “Burton ile Thomas karılarını getirdiler ve toprak yetti. Sıra sana geldi artık. Sen de kendine bir eş bulmalısın.”

“Bunun bir sınırı var efendim. Toprak ancak belirli bir sayıda insanı besleyebilir.”

O zaman babasının bakışları sertleşti. “Ağabeylerine kızgın mısın Joseph? Duymadığım bir kavga mı geçti aranızda?”

“Hayır efendim,” diye itiraz etti Joseph. “Çiftlik çok küçük ve...” Uzun gövdesini babasına doğru eğdi. “Kendi toprağım için bir açlık var içimde efendim. Batı konusunda, oradaki iyi ve ucuz topraklar konusunda bir şeyler okudum.”

John Wayne içini çekerek sakalını sıvazladı. Uçlarını içe-

ri doğru kıvırdı. Joseph babasının kararını beklerken uzun bir sessizlik çöktü aralarına.

Yaşlı adam sonunda, “Bir yıl daha bekleyebilseydin,” dedi. “Otuz beş yaşındayken bir-iki yıl öyle uzun zaman değildir. Bir yıl, kesinlikle iki yıldan fazla değil, bekleyebilirsen aldırمام. Sen en büyük oğlum değilsin Joseph, ama seni hep içlerinde en iyisi olarak düşünürüm. Thomas ile Burton iyi insanlar, iyi evlatlardır, ancak ben benim yerimi alabilmen için seni kutsamayı düşünmüştüm. Bunun nedenini bilmiyorum. Senin içinde ağabeylerinden daha güçlü, daha güvenli ve içedönük bir şey var.”

“Ama batıda toprak işleyenin oluyor efendim. Toprakta bir yıl yaşayıp bir ev yapar ve birazda işlersen senin oluyor. Bir daha kimse alamıyor elinden.”

“Biliyorum, bunu ben de duydum. Diyelim ki şimdi gittin. Senin nasıl olduğunu, neler yaptığını ancak mektuplarından öğreneceğim. Oysa bir yıl, en çok iki yıl beklersen ben de seninle giderim. Ben yaşlı bir adamım Joseph. Senin yanında, başının üstünde, gökte olacağım. Seçtiğin toprağı, yaptığın evi görebileceğim. Bunu çok merak ediyorum, biliyor musun? Hatta ara sıra sana yardım bile edebilirim belki. Bir inek kaybettin diyelim, bulmana yardım edebilirim belki. Öyle gökte olunca çok uzakları görebilirim. Biraz daha beklersen bunları yapabilirim Joseph.”

“Toprak kapılıyor,” dedi Joseph inatla. “Yüzyılımızın üç yılı geçti bile. Beklersem bütün iyi topraklara el konulabilir. Toprağı karşı içimde bir açlık var efendim.” Joseph’in gözleri bu açlıkla parlıyordu.

John Wayne başını salladı, salladı, şalını daha sıkı çekti omuzlarına. “Anlıyorum,” diye söylendi. “Küçük bir huzursuzluk değil bu. Belki daha sonra da bulabilirim seni.” Sonra karar vermişçesine, “Gel yanıma Joseph,” dedi. “Elini koy şuraya, hayır, oraya değil buraya. Babam da böyle yapmıştı.

Bu kadar eski bir gelenek yanlış olamaz. Elini orada tut şimdi.” Bembeyaz başını eğdi. “Tanrı’nın ve benim kutsamam bu çocuğun üzerinde olsun. Tanrı’nın yüzünün aydınlığı ile yaşasın. Yaşamını sevsin.” Bir an durakladı. “Joseph, artık Batı’ya gidebilirsin. Yanımda bir işin kalmadı şimdi.”

Kış kısa bir süre sonra gelmiş, yerdeki kar yükselmiş, hava dondurucu bir soğuğa bürünmüştü. Joseph bir ay kadar evin içinde dolandı durdu. Gençliğini ve gençliğinin maddi anılarını bırakmak istemiyordu, ama babasının kutsaması kendisini oradan çekip koparmıştı bir kere. Evin içinde yabancıydı, ağabeylerinin kendisinin gitmesine sevineceklerini biliyordu. Bahar gelmeden yola çıktı. Kaliforniya’ya vardığında tepelerde çimenler yemyeşildi.